

KULT

Libretto av Ola Salo

efter ett manus av Ola Salo och Viktor Björnberg.

Dramaturger: Viktor Björnberg, Magnus Berg, Magnus Lindman, Marie Wennersten

Musik av Ola Salo, orkesterarr/dir: Jonas Nydesjö

Regi: Marie Wennersten

Roller:

ELIN - Nooni Bao

HANNES - Ole Bang

MÄRTA - Paula Santa Eufemia

JOURNALISTEN - Markus Krunegård

LÄRARINNAN - Solgerd Isalv

DOMPROSTEN - Niklas Hjulström

REKTORN – Marcus Jupither

LANDSHÖVDINGEN - Sven-Bertil Taube

GERD – Anne-Lie Rydé

Prolog

OLA:

Eftersom jag själv har kopplingar till Segerstad, och gick på Harva folkhögskola utanför den lilla domkyrkostaden i slutet av 90-talet, så händer det att folk frågar mig om jag känner till Elin Wigert, Eugene Sander och de besynnerliga omständigheterna som ledde fram till Hannes Löfvers död. I många år har jag inte haft något att säga som svar. Dels tilldrog sig det hela några år innan jag gick på Harva, dels var jag under mina år där alldeles för innesluten i min bubbla av musik och skrivande. Men de senaste åren har jag kommit att intressera mig för detta, domprosten Wigerts egensinniga dotter Elin, hennes bästa vän Märta, Hannes Löfver och det maktnätverk som i det dolda styrde över orten. Det här är min redogörelse för dessa underliga händelser. Om jag låtit min fantasi skena iväg från det rent faktiska, i syfte att skapa en bättre historia, så hoppas jag att alla berörda, inte minst Segerstads medborgare har överseende med detta.

Akt 1

I en skogsdunge på en kulle med utsikt över staden

ELIN:

Nu driver dimman in
Genom blodrött lövverk drar en vind
Allt flyttar inomhus
Till ord och tända ljud

På hösten kan jag va mig själv
Tankens världar öppnar sig
Och jublar nu, när

Sommarn dör
Viker för
En gåtfull årstid
Som ingen rört
Inuti finns en kontinent
En ny och skör

MÄRTA:

Det är nu sju år sen
Som du Elin blev min bästa vän
Då så var vi barn
Men du, du leker än

Jag undrar om du kan förstå
Att vi ej kan följas åt
Som då, när vi var små

Sommarn dör,
viker för
En okänd årstid
Ingen ännu rört
Jag står här både inuti och utanför

Åh, Elin...

ELIN & MÄRTA:
Sommarn dör
Viker för
En okänd årstid
Ännu helt orörd

ELIN:
Ta min hand, inget skiljer oss
Vad vi än gör

MÄRTA:
Kom Elin, vi blir sena!

På skolgården inför terminsstarten

JOURNALISTEN:
Termins-kickoffen
På Segersta High
Nu plockar de upp det där de la det i maj
Förväntansfulla kids
Från alla program
Snacket går,
Man spanar in varann

Nu gör vi ett nedslag
Och kollar vad kidsen
Tycker om skolan
Vi tar dem på pulsen

Hej, är inte du Elin, domprostens dotter?
Vad tycks då om Segis, du vet jag har också gått här.

ELIN:
En blandning av Kafka och tonårsmisär

ELIN & MÄRTA:
Ungefär

JOURNALISTEN:

Ok...?

Terminavsparken,

Vilket partaj!

Teknister i loafers här på Segerstad high

Fältbiologer med palestinasjal

Teateresteter med för mycket kajal

ELIN:

Jag är så himla trött på att bli kallad patetisk

Vi borde umgås mer med dom som går estetisk

Dom förstår sig på poesi och kultur

Dom har känsligare själar än dom på samhälls och natur

MÄRTA:

Vissa kanske men alla, nä...

Vi får väl se...

ELIN:

Jag tror det här kan bli ett bra år

Vi måste skapa något stort

För jag vill slå alla med häpnad

Jag vill göra nåt som ingen annan gjort

I skolans aula

LÄRARE OCH ELEVER:

Låt oss förbrödras i lärdomens fröjd

När vi i blomstring stå

Lönen för mödan i himmelens höjd ska vi få

Åt oss förnöjda och unga skall givas

Båd vishet och råd

Då vi mot höjderna där ljuset strålar ifrån

Nu glada går

LÄRARKÅREN:

Nu börjar årets cykel om igen

Nu börjar slösandet med lärdomen

Lära ut det vi vet

Utan tacksamhet

För en vilsen skock

Utan tack och bock

Och få gråa hår

Hoppas att vi kanske finner mod

I vår rektors ord

REKTORN:

Ungdomens blomma är skör
även om ni inte tror det nu
undvik fördärvet och odla er kropp och er själ

I dessa salar har mäktiga män studerat före er
Hedra dem genom er flit så ska det gå er väl

DOMPROSTEN:

Helig, Helig, Helig
Helig, Helig, helig
Ordet blev kött ibland oss
Tog boning mitt ibland oss
Tillbedjande vi sjunger Helig!

LÄRARE OCH ELEVER:

Låt oss förbrödras i lärdomens fröjd
När vi i blomstring stå
Då vi mot höjderna där ljuset strålar ifrån
Nu glada gå

REKTORN:

Nu slutligen vill jag ge ordet till den herre ni ser här
Vår landshövding som vill berätta för er vad det innebär
med de reformer som nu sker
och hur just ni kan göra ert
för att lyfta ort och skola
lyssna noga
det här är viktigt

LANDSHÖVDINGEN:

Ja, Riktigt!

Jag tackar dig för ordet,
Svärson min och ordensbroder
Låt oss ej förspilla någon tid

Nu när vår kommun är fri
Från överstatligt tyranni
Står vi inför en helt ny tid
Med nya utmaningar däri
Nu handlar allt om vår profil
Och hur vi stärker den med ny vision
såväl som tradition!

När vi nu får vända blad
Gör orten känd som lärdomsstad
Som ämnesval till föredrag
Välj sånt som gynnar denna stad

Prestera goda resultat
Och genomsnittsbetyget ska
Nu höjas, vi skall ej nöjas
Förrän vår skola är landets bästa
Låt folk höra talas om vår stad!

LÄRARE OCH ELEVER:
Låt oss förbrödras i lärdomens fröjd
När vi i blomstring stå

På en gata

HANNES:
De kallar mig Herostratos
Fast Hannes Löfver är mitt namn
Jag antar att ni känner till Lewenhaupt, mitt band

Jaha, så ni vill veta
Om mina dikter
Vad dom handlar om
Jag pratar aldrig om min poesi
Ni får helt enkelt läsa dom

Om ni nu kan ta
Om ni klarar av
kraften i mina bilder

På ett fik

JOURNALISTEN:
Tjena Hannes, slå dig ner
Kul att du ville ses på detta gamla haket!

HANNES:
Men är det inte den store journalisten som jag ser?
Så, vad sa dina vänner på förlaget?
Nå..?

JOURNALISTEN:
Ledsen Hannes, de tänker inte ge ut dig överhuvudtaget

HANNES:
Men alltså...
Men vad sa dom? Säg det nu! Du vet att jag kan ta det!

JOURNALISTEN:

Dom tyckte det var bra men kanske lite... gymnasialt
Ungdomligt, charmigt, visst men pretentiöst och kanske smått... banalt...
Men hör du Hannes, skit i dom
Septemberrocken är imorrn!
Och du är ändå stans Jim Morrisson och Iggy på samma gång
En Ian Curtis fast på speed
Vem bryr sig om sånt snobberi
som poesi?

I klassrummet

Det ringer in

LÄRARINNAN:

Ämnet i höst är romantiken
Kanske har någon hört om den
Det handlar mest om drömmier
Exotism och den förbjudna kärleken

Nu vill jag att ni samarbetar
Sätt er i grupper två om två
Senast till måndag vill jag att ni har bestämt er
vilken skald ni valt att fokusera på

Stagnelius, kanske Geijer
eller Hugo?

ELIN:

Dom där läste man ju när man gick på dagis
Snälla får jag inte skriva om Novalis?
Jag kan skriva nåt om Jena-skolan kontra Heidelberg!

LÄRARINNAN:

Ska du genast obstruera?
Vill du så gärna posera
Med nånting du just har läst
Tror du inte jag känner till det där?

Ta nu någon av de stora
Nån vi läser här i skolan
Allra helst, ta någon svensk
Inte nån obskyr utländsk

Nå, det börjar kring år 1800
Då publiceras Goethes "Faust" ...

ELIN:

Men den började väl tidigare än så?
Vissa menar att den börjar med Rosseau...

LÄRARINNAN:

Säger du det?

ELIN:

Ja, romantiken – den kan jag ganska bra

LÄRARINNAN:

Men, ödmjukhet har du mindre av!
Men du är ju ett år yngre än dina kamrater
Det förklarar ju en del av dina later
Du är helt enkelt inte lika färdigutvecklad som dom

ELIN:

Hur menar du då, mera exakt?!

LÄRARINNAN:

Det handlar ej om nåt visst du sagt
En allmän stil, generell attityd
Du är inte lika mogen
-mer känslostyrd

Att göra sig så märkvärdig att andra inte tål en
Står det inget om i kunskapsmålen
Vi andra här begriper att sann intelligens
Inte handlar om att skylta med nån udda referens

Det ringer ut

*Sådär ja, tiden går fort när man har roligt
Och glöm nu inte bort er uppgift till måndag!*

I replokalen

MALTE:

Tjena Hannes, bra att du kom.
Va sa dom på förlaget?

HANNES:

Äh fan skit i dom
Dom erbjuder en miljon, men jag sa "stick och brinn"
Nu kör vi, den här är ny, den heter "Min Synd"

Min Synd
Blir total
En mäktig uttänkt plan
Och dold i gäckande förklädnad

Och aldrig ska
nån få ta
Styrkan ur mitt hjärta

Hemma hos Elin på prästgården

ELIN:
Jag kan inte släppa hennes självbelåtna min
Hennes rödvinsandedräkt och hennes kvasilärda flin
Och givetvis nämnde hon bara
De mest uppenbara
Det är nog för hon inte känner till några fler

MÄRTA:
Vi måste bort härifrån...

ELIN:
Men inte förrän
Hon avslöjas som den
Helt obildade bluff hon är

Om jag ändå kunde få
Henne att försäga sig, då
Kan jag gå i frid från allt det här

Åh, vilken outhärdlig plåga
Att det här är det man får!
Ska jag dö av understimulans
vid åldern 17 år?!

MÄRTA:
Man kanske kunde skriva om nån
väldigt okänd som
Hon måste erkänna att hon aldrig hört talas om?

ELIN:
Då säger hon ju bara att hon visst vet vem det är
Och även om hon ljuger -hur bevisar man det?
Det måste gå att visa på något annat sätt
Hur ofta hon tar miste när hon påstår sig ha rätt

MÄRTA:

Ah men, Släpp det Elin! Du slösar energi
Vi skriver hop nåt snabbt nu och sen släpper vi det

ELIN:

Ah, men var inte så sund!
Var är din passion
för hämnd och aggression?!
Jag drar ut en bok på måfå och får gudomlig inspiration...

När Elin drar ut en bok ur hyllan faller en lapp ur.

MÄRTA:

Elin, vad var det där?

ELIN:

Vad?

MÄRTA:

Det där som föll ut, det är nåt slags kuvert

ELIN:

Det är en dikt, kolla här!

*Stig min ande
Upp mot rymden
Och in mot själens dunklaste vrår*

MÄRTA:

*Sök det glömda, dolda, gömda
Gå sök de sargade och de få*

ELIN:

*Och där min ande reder boning
Skall jag skåda en ny värld
Som reser valv av eld
Över längtans tysta svärd*

Dörren öppnas och Elins pappa Domprosten kommer in.

DOMPROSTEN:

Men ser man på! De sista humanisterna
Varför görs mitt arbetsrum en ära som den här?
Ditt eget rum för litet för era ambitioner?
Eller trivs ni blott i denna klerikala atmosfär?

ELIN:

Sluta Pappa och förklara det här
Vem har skrivit dikten som låg här i ett kuvert?

DOMPROSTEN:

...

ELIN:

Pappa..?

DOMPROSTEN:

Hur hittade ni den här?

ELIN:

Nej men det var Märta som fick syn på den när jag drog ut en bok. Vad är det för nåt?

DOMPROSTEN:

Vad det är...?

Nå, de flesta böcker här följde med biblioteket

Det kan ha varit gömt där sen förra... eller förrförra seklet...

Jag har ingen aning vad det kan va

En bortglömd lokal poet, vad vet jag?

ELIN:

Här uppe i hörnet står det "Heden, femte i förste -72"

MÄRTA:

Dårhuset?

ELIN:

Kanske var en berömd poet inlagd där då?

DOMPROSTEN:

Ge mig dikten så kan jag undersöka saken.

ELIN:

Nej jag behåller den. Vi behöver den.

DOMPROSTEN:

Behöver den till vad?

ELIN:

En grej bara. Kom, Märta vi går till mitt rum.

MÄRTA:

En bortglömd lokal poet...

I Elins rum

ELIN:
Tänk
Om
Vi
Kom på
En ny poet

Och bara vi två
Är dom som vet

MÄRTA:
Nån
som
var
som vi
fast i en annan tid

ELIN:
Och att vi kom på honom
Är vår hemlighet

MÄRTA:
Men hur skapar vi en poet ur den här dikten bara?

ELIN:
Märta, det är ju det som är det underbara!
Vi ska skapa skaldens dikter
Så de passar våra syften
Och du vet att jag är van
Romantiken är min hemmaplan

Det är sånt som jag skriver
I mina lådor finns det i drivor
Nog för ett livsverk och att det blir över

Stora ord och rimmad meter
det är inga konstigheter
det må va lite gammaldags
Men storm och trängtan, det är det jag kan

om det jag har ej räcker
skriver vi nya dikter
Med vår poesi
Får skalden liv

MÄRTA:

Ok jag tror dig Elin, sakta!
Låt oss komma på mer fakta nu
Det måste vara helt trovärdigt
Så att man tills allt är färdigt
Tror vartenda ord

I ett hus på Harvaåsen
för etthundrafyrtio år sen
Föddes han vid hemmets härd

ELIN:

Bra! Och redan i hans skolår
Märktes hans unika gåvor

MÄRTA:

En lekande lätthet med det skrivna ordet

ELIN:

Och en friare vers än den som var på modet
Hm, nu vi behövs det något mer extravagant
Ja, nåt som gör det mera intressant!

MÄRTA:

Han kanske slogs för kvinnans rätt
Den första feminist världen sett?

ELIN:

Nja... kanske en lite smula präktigt
Jag tänkte mig nåt mer vilt och mäktigt

Han ville frälsa hela världen
Och gav sig ut och längs med färden

MÄRTA:

Såg han hela våran värld
och gjorde världens karriär

ELIN:

Men han slutade ändå sina dagar här

MÄRTA:

För exakt hundra år sen
Lungsjuk i ett rum på Heden

ELIN:

Som ju då var sanatorium
Där dog han ensam på sitt rum

MÄRTA:
Och vad hette han

ELIN:
Jo, skaldens namn... var...
Eugene..?

MÄRTA:
...Valdemar..?

ELIN:
...Sander!

Elin & Märta
Eugene Valdemar Sander

ELIN:
Nu finns du, och aldrig kommer nån få veta att det var vi som gav dig liv...

MÄRTA:
Vänta ett slag
Det känns inte bra
Att ljuga så på ett skolföredrag
Det känns inte rätt.
Känns stört på nåt sätt...
Eller hur?
Tycker inte du?
Elin?
Elin... är allt ok?

ELIN:
När jag var liten
Innan du fanns i mitt liv
Var fantasier mitt enda tidsfördriv
För jag var ensam
Utan en vän
Ingen som följde med hem
Barn kan va grymma
Det minns du nog så väl...
Så jag var tvungen att hitta på
Ett sätt för att skydda min själ

När jag vände mig in mot mitt sinne
Hörde jag liksom en röst djupt därinne
Som ett varsel eller ett bortträngt minne
talade den till mig:

Låt din dröm bryta fram
Genom verklighetens damm

Gör rum för inre värld
Låt din dröm krypa in
Under verklighetens skinn
Tills de ej längre går isär

Jag vet vad du tänker
Att detta kallas psykos
Att stänga in sig
I tankar där man ej kan nås

Men verkligheten har sina fel
Vi båda vet allt om det
Och detta handlar inte alls om att fly
Snarare om ett sätt att se
Som gör världen så magisk och ny

För jag vet att jag har nåt jag kan ge dig
Om du kunde se vår värld som jag ser den
Aldrig mera skulle du vara ensam
En värld där du bestämmer

Låt din dröm bryta fram
Genom verklighetens damm
Gör rum för din fantasi
Låt din dröm krypa in
Under verklighetens skinn
Först då kan du vara fri

På Unga viljans café

JOURNALISTEN:
Men tjaaa!... men gud... ja det var länge sen...

LJUDTEKNIKER:
Okej vi ligger ute

JOURNALISTEN:
...absolut, men vet du vad jag ska sända nu, kan vi inte prata mer sen?...

LJUDTEKNIKER:
Kör!

JOURNALISTEN:
SeptemberRocken! –på "Viljans" Café...
Årets höjdpunkt för vår lokala scen
Kidsen från stan och alla kranskommuner
Samlas ikväll i en lokal som sjuder

KILLE:

Avalon Fire är bara yta!

TJEJ:

Folkets karavans musik är som en gryta!

JOURNALISTEN:

Vilka är ni mest här för å se?

UNGDOMAR:

Lewenhaupt!

JOURNALISTEN:

Så klart

SeptemberRocken! –på Viljans Café...
Här spelar alla banden man vill se
Jupiter Street och Folkets Karavan
Och givetvis även bästa bandet i stan...

Stans poeter, domedagsprofeter
Publikdomptörer och tjejmagneter
Bandet vi alla väntar på:
Lewenhaupt!

PUBLIKEN:

Lewenhaupt! Lewenhaupt!
Lewenhaupt! Lewenhaupt!

HANNES:

Min Synd
Blir total
En mäktig uttänkt plan
Och dold i gäckande förklädnad

Min synd
Ska bli kvar
För evigt från den dag
Den ödelägger hav och land och städer

MÄRTA:

Just det här bandet är överskattat
Det kommer andra, bättre sen

ELIN:

Nja, nånting verkar dom ha fattat
Vad hette sångaren nu igen?

HANNES:

Och jag vet att det är svårt
För er människor att förstå
Och förgäves sak ni söka ånger
I mina ögon blå
Men all skönhet finns uti den förrvirring som ska bli
När jag krossar allt med ord likt åskan dundrande

MÄRTA:

Du KAN inte tycka att han är intressant!
Hannes Löfver är ju bara en sån uppblåst fjant
En av dessa pretentiösa mörkermän
Som försöker spela svår för att få tjejer i säng
Med sin Poesi...

ELIN:

Det låter som du beskriver en romantisk poet

MÄRTA:

Javisst, han är väl Sanders reinkarnation

ELIN:

Ja, kanske det...

MÄRTA: (djup suck)

Nå, vill lära du känna Hannes har du nog chansen här
Han som kommer hit nu är han journalisten, Pierre
Han är bästis med alla i bandet
Inklusive din nutida Sander...

JOURNALISTEN:

Efterfesten med Lewenhaupts gäng!
En institution gällande efterhäng
I Hannes lya med hemgjort vin
Djupa samtal och obskyr musik

Ni är bjudna hänger ni på?
Lewenhaupt bjuder alltid ytterst få.
Ni har fått äran att hänga med
Kom och se!

Hemma hos Hannes

*...Nietzsche var inte alls fascist...
...Det finns bara en filosof värd namnet: GG Allin...
...äh han är väl inge bra...
... nä men Laibach är så jävla mycket bättre....
...Djur är fan så intelligentare än människor...
... bättre än vadå...
... bättre än Neubatuen!...
...Djur är bara mat punkt slut...
... skojar du du kan ju inte jämföra dem med Neubauten!*

MÄRTA:

Jag visste att det skulle bli så här
Man vet ju hur såna här fester är
Killar som snackar om sina kill-grejer
Ingen snackar med oss bara för att vi är tjejer
Det här var en dålig idé, vi går hem
Elin... kom! Elin, vad gör du? Är du helt bäng?

(Elin öppnar fönstret, det börjar blåsa in kraftigt)

HANNES:

Ey, du där borta

ELIN:

Menar du mig?

HANNES:

Ja, stäng fönstret. Stäng det igen.

ELIN:

*Ja, just det. Såna som du tål ju inte frisk luft.
Eller var det dagsljus... jag minns inte riktigt...*

HANNES:

I alla fall, vad var det jag sa, det var nåt viktigt...

ELIN:

Jamen, förlåt då herr depprock-sultan
Fortsätt leka döende dandyn på din divan!

MALTE:

Öh.. O..kej..?

SIMON:

Äh du sa föraktet...

HANNES:

*Just det, -Nej! Det handlar inte om förakt
Det handlar om den rena viljan till makt...*

MALTE:

Hallå mina damer får det vara ett glas vin?

MÄRTA:

Javisst, om du torkar bort ditt kåta vargagrin

MALTE:

Typiskt hum-flum-tjejer

Ska alltid krångla

Vad fan är det för fel på att man vill hångla?

I Hannes bibliotek

HANNES:

Jag ser att du har hittat till mitt bibliotek

ELIN:

Jag fick nog av ditt kamratgängs verbala hopp-å-lek

Och här finns mycket som jag gillar

Och sånt jag aldrig sett

HANNES:

Du kanske inte är så dum ändå

Har du läst den här: "Illuminationer" av Rimbaud?

ELIN:

Självklart, vem tror du att jag är?

Dock föredrar jag Baudelaire

HANNES:

Åh, jag ser att du har hittat Zarathustra!

Den har gett mig nästan hela min fostran

Om du inte läst den så läs den meddetsamma

ELIN:

Ja, just det Nietzsche...

Som bodde hela livet hos sin mamma...

Men vad är det här?

HANNES:

Jim Jones? Vet du inte vem det är?

ELIN:

Nä...

HANNES:

Vadå, aldrig hört talas om Jim Jones?
Ledde en sekt där alla lovades ett evigt liv
Sen fick han alla att ta livet av sig kollektivt
Men han var också en profet
Och poet som GG Allin lite grann...

ELIN:

GG Allin, vem var han?

HANNES:

Lägg av! Aldrig hört talas om Allin?
Ett stort geni trots alla sa att han var galen
Han sprängde verkligen den sista vallen
Han var gränslös och extrem, helt obscen
Hade sex på scen...
Allt var en provokation
Mot lag och religion
Han var hatad av en hel nation
Som du ser...

ELIN:

Jaha...vad var så genialiskt med det..?

HANNES:

Men ÅH!
Ungdomen är helt förledd!
Ännu en legendar förbisedd
Och en chans till frälsning rapporterad saknad
Jag förstår nog att du vill
Ha sånt som andra inte känner till
Känner dig ball då
Vill ropa "hallå"
Jag har sett Saló"

ELIN:

Har sett vadå..?

HANNES:

Hur kan du helt ha missat att se Saló?
Den kallas också Sodoms 120 dagar
Den bröt mot alla skrivna och oskrivna lagar
Den är väldigt grov och explicit
I en scen käkar dom skit!
Folk fattar inte att det är en satir
Men den är också en apell
Stark as hell
För å tänka själv

ELIN:

Tänker själv det gör jag alltid ändå

HANNES:

Men ÅH!

Ungdomen är helt förledd!

Ännu en klassiker förbisedd

Och en chans till frälsning rapporterad saknad

Jag förstår att du gillar sånt

Som är helt okänt för vanligt folk

Du känner dig ball då

Som Gesualdo...

Eller Crowley...

ELIN:

Eller Sander...

HANNES:

Öh... Sander?

ELIN:

Har DU aldrig hört talas om Sander?

Han borde va en tänkare i din smak

Han slogs för människans fria ande

Han var en proto-satanist

Anarkist

Ockultist -javisst

Och dessutom kom han här från stan...

Så konstigt...

HANNES:

Vadå konstigt?

ELIN:

Konstigt att du inte hört hans namn...

Men å andra sidan inte konstigt alls

Han var alltid motarbetad av sin samtid

Och han dömdes ju för trolldom och för osed

Och vid hans död glömdes han bort

Man förbjöd att nämna hans namn

Så det är inte särskilt konstigt alls...

HANNES:

Jag har aldrig sett hans böcker någonstans

ELIN:

Han skrev bara en och nästan inga ex finns kvar

HANNES:
Men det här är alltså nånting du har?

ELIN:
Ja... den finns där hemma men den tillhör min far
Och han har den inlåst i säkert förvar
Men om det är intressant
Kan du låna det här häftet där jag skrivit av dom för hand

Du är faktiskt ju som Sander lite grann
Och när du var på scen
Då var det som att du var han
En reinkarnation...

HANNES:
Heh, det låter coolt...
Det här är nästan för bra för att va sant...
Du är cool
Så graciös och skum... en svanmö...

MÄRTA:
Elin! Jag har undrat så var du var!
Din pappa har ringt, nu måste vi dra

HANNES:
Det verkar som du retat upp din stackars vän
Så lilla svanmön, när ses vi igen?

ELIN:
Seså läs Sander, Döende Dandyn, så ses vi nog sen.

På stan

Elin och Märta på väg hem.

MÄRTA:
Men pratade du med Hannes om Sander?

ELIN:
Jag var bara tvungen att se att det funkade

MÄRTA:
Varför det? Han har ju inget med det här att göra, det är ju inte honom vi ska lura. På måndag efter föredraget, så fort vi märker att tanten har gått på det, då berättar vi hur det egentligen ligger till, okej?

ELIN:
Ja då, Märta. Absolut.

MÄRTA:
Lovar du?

ELIN:
Ja då, Märta.

Hemma hos Elin

DOMPROSTEN:
Elin, har du blivit galen?
Säg var har du varit!
Jag var runt på stan
Och leta överallt

Och ringde runt...

ELIN:
Vadå, jag var på fest?

DOMPROSTEN:
Du är för ung!

ELIN:
Det vet väl jag själv bäst?

DOMPROSTEN:
Nu är du dum!

ELIN:
Och du är bara trist!

DOMPROSTEN:
Och som om inte
det var nog:
ja sedan hände
nått som gjorde
att min
oro nu fick
vatten på sin
kvarn - med fog

Jag hörde att du sprungit över
Till just Hannes Löfver
På fest denna kväll

ELIN:
Ja?

DOMPROSTEN:

Elin, den gossen är farlig
Han är satanist och kriminell

ELIN:

Kanske det men han är snäll
Rolig, intellektuell
Dessutom är han intresserad
Utav mina tankar och av mig
Vilket är mer
än man kan säga om dig!

Elin slår igen sin dörr

DOMPROSTEN:

Alla ord jag velat säga dig
Jag har aldrig vetat hur
Hemligheten som jag dolt för dig
Byggde långsamt upp en mur

Jag minns den första gång jag höll i dig
Du var så vacker och så skör
Och jag minns jag tänkte inom mig
Dig ska jag älska tills jag dör

Åh, jag önskar du förlåter mig
För min avsaknad av mod
Sov så gott min lilla virvelvind
Den jag älskar bortom ord

Så många gånger velat säga dig
Att det är inte som du tror
Istället ryggar jag bort från dig
När jag ser hur lik du blivit din mor

Alla gånger du har frågat mig
Finns inga bilder av Mor kvar
Jag sa att smärtan över att hon dog
Blev så stor – jag kunde inte ha nåt kvar

Åh, jag önskar du förlåter mig
För min avsaknad av mod
Sov så gott min lilla virvelvind
Den jag älskar bortom ord

Sov så gott min lilla virvelvind
Den jag älskar bortom ord

Hemma hos Rektorn

Domprosten knackar på.

REKTORN:

Minsann... Vår Domprost
Förärrar mig besök

DOMPROSTEN:

Vi måste tala

REKTORN:

Jaså? Jag
trodde mitt sällskap inte dög?

DOMPROSTEN:

Det gäller Elin...
Jag har upptäckt att hon med sin vän
Skrivit en uppsats baserat på en dikt av... du vet vem.

REKTORN:

Men hur är det möjligt? Allt blev ju bränt?

DOMPROSTEN:

Ja, Gerd brände allt men sparade... tydligen en.

REKTORN:

Så hon har inte sparat fler?

DOMPROSTEN:

Nej

REKTORN:

Inga... brev?

DOMPROSTEN:

Nej, inte vad jag vet.

I alla fall...

Nu har då Elin
uppfunnit en lokal
1800-talspoet
som kallas Sander
och enligt deras sägen har han
skrivit detta poem
och en rad andra dikter som Elin hittat på själv

REKTORN:

Kanske då att din dotters fantasteri
gör så att lyckan kan stå oss bi
En garanti kan han bli, hennes påfunna skald
För att sanningen om dikten aldrig kommer fram

Ju mer hon bygger på sin fabulerade poet
Desto mer beskyddad blir vår hemlighet
Glöm inte bort...
Även du har nåt att dölja
Och oss att tacka för din karriär

Prata inte mer om detta
Jag tar hand om det här

I klassrummet

LÄRARINNAN:
Sandell?

ELIN:
Nej Sander.

ELIN & MÄRTA:
Eugene Valdemar Sander

ELIN:
Det verkar som du inte hört hans namn?

MÄRTA:
Men i så fall inte särskilt konstigt alls
För man stöter väldigt sällan på hans alster

ELIN:
Det är mest bland seriösa diktfantaster
Som Sanders namn har varit känt

MÄRTA:
Så var jag du hade jag ej skämts
De flesta inte känner till hans namn

ELIN:
På detta borde det bli ändring
Och just det här är våran plan

ELIN & MÄRTA:
Hans verk har många flera läsare i andra länder
trots att han var barn av denna stad!

ELIN:

Ja, många gånger har jag undrat varför man ej tar tillvara
På att vår stad har haft en skald som skrivit ord så underbara
Men allt det känner du väl till?

MÄRTA:

Ja, du känner kanske till Sander?

LÄRARINNAN:

Känner till och känner till...

ELIN:

Men har du hört talas om honom?

LÄRARINNAN:

Elin, det räcker, nu!

Dig vet man aldrig riktigt var man har.

Du tror du kan bete dig bara för att prosten är din far.

Jag har nog aldrig haft en elev som gett mig så mycket besvär.

Jag kommer nu gå upp och prata med vår rektor om det här

Och om dina... anpassningssvårigheter!

Plötsligt öppnas dörren och Rektorn kliver in

REKTORN:

God dag, här kommer jag och stör!

Tänkte bara titta in och se vad ni gör

Men jag har kanske valt en dålig dag?

LÄRARINNAN:

Åh nej då, Rektorn... Det var...

det här med flickornas föredrag...

REKTORN:

Så intressant! Det vill jag gärna höra

För all del, låt mig ej störa

Jag sätter mig i nu här i hörnan

Och lyssnar idel öra

ELIN:

Spraka, eld, gnistra

Vind blås och rista

MÄRTA:

Rör upp min värld

Med din dansande gnista

ELIN:

*O, den värld som var kall
Sa den ville mitt väl*

ELIN & MÄRTA:

Nu eld, endast eld kan ge frid åt min själ”

MÄRTA:

Det här var ur ”Värld i lågor” av Eugene Sander.

ELIN:

Bland den breda allmänheten
Är knappt någon alls medveten
Om poeten Eugene Valdemar Sander

MÄRTA:

Och just här i våra trakter
Är det särskilt intressant
När en gigant som han kom just från denna stad

ELIN:

Men poesin han skrev förblir
ett monument, Ett testamente
Om än föga känd
Så oförskräckt och sann

MÄRTA:

Och när man står inför hans verk
Så är det onekligen märkligt faktiskt

ELIN & MÄRTA:

Varför Eugene Sander
Har begravts i tidernas damm

ELIN:

Kanske var det i hans tider
Så att hans antipatier
För all makt och uttalat
förakt för kyrkan

MÄRTA:

Gjorde hans livsverk utskämt
För någonting som ofta nämns
Är domen för osedlighet
och djävulsdyrkan

ELIN:

Men nej Sanders själ var fri
Han var en egen individ
Men i en tid då överhetens ord var lag

ELIN & MÄRTA:

Han ansågs farlig för sin tid
Med sin brutala ordmagi
Och kanske därför
Eugene Sander
har begravts i tidernas damm

REKTORN:

Det må jag säga
Bland alla begåvade föredrag jag hört
Var nog det här det mest lovande, rent oerhört!

LÄRARINNAN:

*Ja, Sander är ju ganska fascinerande, jag tyckte det var bra att flickorna skulle skriva just
omen så fascinerade lokal... poet*

REKTORN:

Detta är just det som vår landshövding pratade om i sitt tal
Ert föredrag borde hållas inför hela stan!

MÄRTA:

Det går nog ej tyvärr så bra
För det var nåt som inte Elin sa
Som hon ska säga nu, visst?
Eller hur?
Elin..?

ELIN:

Ja! just det...
Snarare än ett föredrag hade jag tänkt en slags musikal

REKTORN:

Hahaha... Storslagna planer, men gott!
Det är så det ska va!
Skolans aula står till ert förfogande och
Är det något mer som ni behöver
Vet ni var jag är
-Ja, jag säger då det...

Det ringer ut

I skolkorridoren

MÄRTA:

Vad var det där om? Det du sa?
Är du nöjd? Känns det bra?

ELIN:

Det bara kom... ja, helt spontant

MÄRTA:

Åh, så dumt. Så illojalt!
Och nu det här... en musikal?
Hade du tänkt att du ska lura hela stan?
Du kunde åtminstone sagt till mig
Innan du vände upp och ner på våran plan?!
Eller har du blivit galen till slut, Elin?

ELIN:

Men svallade inte nyss ditt blod
När dom svalde vartenda ord?
Det här har ingen annan gjort!
Det här kan bli nåt riktigt stort!
Så varför får du sån panik
För ett litet undantag från din etik
Om du nu verkligen är min vän
Kan du väl pröva på min syn på sanningen?
Eller är du för vanlig för det, Märta?

MÄRTA:

Den enda vän du nånsin velat ha
Är ett stöd när du är svag
Någon som alltid säger Ja
Men vet du va?
Den vännen är inte Jag!

Och här är fler nyheter för dig:
Du kan ta din gamla låtsaslek och dra
Och leta upp nån annan tjej
Ja, nån som trivs med att få va din lilla slav!

ELIN:

Låt mig förklara...

MÄRTA:

Nej!

ELIN:
Jag ber dig...

MÄRTA:
NEJ!

ELIN:
Hör på...

MÄRTA:
Jag sa NEJ!

I en park

HANNES:
Men... Hej, Lilla Svanmön
Står du här allde's allén?

ELIN:
Jag har stämt träff med Djävulen
Men han verkar vara sen

HANNES:
Men vad är det som blänker på din kind?
Det är väl ändå inte... tårar?

ELIN:
Jag begrät bara det faktum
Att vår värld består av dårar

HANNES:
Har du fler av Sanders dikter?
Jag har tänkt på det du sa om vår likhet

ELIN:
Javisst, här har du flera stycken
Dom är ganska högstämnda
"O, Gudinna" och sånt där, du vet...

HANNES:
Men det är ju det som är så bra!
Livet, konsten, poesin... allt handlar om tillbedjan
Tillbedjan av det sköna...

Kom, kom låt oss dyrka
såsom ingen gjort förut
Låt oss bygga oss en kyrka
Där förnuft och lag tar slut

ELIN:

Kom, kom låt oss dyrka
Så som fria andar gör
Dina ögon har en styrka
Som befriar och förstör

HANNES:

Och du är ond precis som jag
Jag ser igenom ditt behag
Men din ondska är så glad
Och så skoningslöst klar

Kom, kom låt oss dyrka
Låt mig dyrka dig min mö
Känner du ibland som jag
Att du vill se hela världen dö?

ELIN:

Åh du är ond precis som jag
Och din ondska gör mig glad
Var du ett ensamt barn som jag?

HANNES:

Kom kom

ELIN & HANNES:

Kom kom låt oss dyrka
Låt oss tillbe varann
Låt oss skapa och förinta
Bara för att vi kan

ELIN:

Jag slogs plötsligt av en tanke
Tänk om du kan – ja du kan det!
spela huvudrollen i min pjäs om Sander?

HANNES:

Ingenting ville jag mera
Jag har redan fantiserat
Om den eran och hur det var att va han

ELIN & HANNES:

Tänk om vi slår oss ihop
det skulle bli revolution
vi skulle skapa en ny värld av ord och toner
Ja om du och jag blev ett
Det blev nåt världen aldrig sett
Den säger:
Svanmön och döende dandyn
Har du sett ett vackrare par?

ELIN:

Jag är inte rädd för dig
Allt känns så självklart
Som om jag känt dig
Sen jag var ett litet barn

HANNES:

Det finns inget annat nu
Du är min spegel
Min vän i själen

ELIN & HANNES:

Du
Jag
Vi
Två

-SLUT PÅ AKT 1-

Akt 2

På torget

FOLKET:

Har du hört det där?
Har du hört det där?
Om det märkliga som prästens dotter har gjort?
Har du hört det där?
Har du hört det där?
Det förstod man att hon skulle bli
Bli något stort
Vilken spännande sak för vår lilla ort!

Har du hört det där?
Har du hört det där?
hon brås verkligen på sin begåvade far
Oerhört det där
Oerhört det där
Som blev utnämnd till domprost i
Så unga dar

Har vi vandrat här
i samma atmosfär
som ett sant geni?
Och hans poesi
har försummats
vad dumma
hans samtida var
som ej såg hur begåvad
hans diktarkonst var

Har du hört det där
Oerhört det här
Det är bara ett par ynka veckor kvar

Till Elins diktkonsert
Oerhört det här

Vilka spännande dagar det är
för vår lilla ort
Skaffa biljett!
Och skaffa det fort!

REKTORN:

Nu ska vi få se...

FOLKET:
Vad har dom sagt?
Vad har dom sagt?
Vad har dom sagt?
-Säg!

REKTORN:
Vad detta möte hos fullmäktige kan ge

FOLKET:
Har du hört det där?
Har du hört det där?
Se det skiner så underligt om hennes hår
Har du hört det där?
Oerhört det där
Tänk att mor hennes dog innan hon var ett år
Han blev änpling precis innan han kom till vår bygd
Det måste varit så svårt...

KVINNA:
Är det inte rätt förfärligt
Om ni svarar ärligt
Att man från kommunhåll
Inte haft nån koll
Och inte gett

MAN
-inte har dom gett

KVINNA:
Någon respekt

KVINNA:
-inte nån respekt

KVINNA:
ej ens namngett

KVINNA & MAN:
-hade vart så lätt

FOLKET:
En ynka gata eller torg
Efter vår Sander, det är sorgligt

REKTORN:
Se, nu kommer de ut
Ni kanske får det där till slut!

KOMMUNFULLMÄKTIGE:

Vi har beslutat
då det tvivelsutan
är hela kommunen till gagn
Att vi instiftar
ett premium för diktare
i Eugene Sanders namn
Dessutom ska våran stad
få en lyrikfestival
redan till sommaren
och återkommande
år ska en sån festival
Dra turister till sta'n!

REKTORN:

*Hahaha! Hörde du det flicka lilla?!
Premium och festival!
Nu har du minsann ställt till det!*

FOLKET:

Har du hört det där?
Har du hört det där?
Om den upptäckt som domprostens dotter har gjort?
Har du hört det där?
Har du hört det där?
Det förstod man att hon skulle bli-
Bli något stort
Vilken spännande grej för vår lilla ort!
Skaffa biljett!
Detta måste man ju se!
Skaffa det fort!

REKTORN:

Elin, du har rört oss alla
Med din stora upptäckt
Bygden har du samlat
Gett ny självrespekt
Därför är jag
Just särskilt glad
Att denna dag
Be dig beakta ett förslag
Som nog skall vara både dig
Och våran stad till behag:

Vad skulle du säga
Om att flytta din föreställning
Till stadsteaterns stora scen?

ELIN:
Jo tack...

REKTORN:
Då ska vi se till
Att just detta nu kommer att ske

På teatern
där Elin är i full färd med att förbereda sin musikal om Sander.

HANNES:
Elin, kom! Jag måste prata med dig.

ELIN:
Okej, vad är det?

HANNES:
I hela livet
Har jag aldrig tatt för givet
Att nån annan vill mig väl
I hela livet
Har jag aldrig sett nån likhet
Mellan min och nån annans själ

Men du blåste som en vind
Rakt in under detta skinn
Som har hårdats under årtal av svek
All förvirring som jag känt
har nu skingrats när du tänt
det ljus av hopp som nu finns i mitt liv

Jag är en bluff
Jag går omkring och spelar tuff
Men ingen vet att det är en roll
Mitt band är skit, jag vet
Det kommer aldrig bli nåt
Utom här, för här har dom ingen koll

Och jag förstår inte hur jag
Skulle lita så totalt
på en konstig liten pretto-tjej som du
Men just det gör jag nu
Så hjälp mig djävul eller gud
för nu kastar jag mig ut

För jag, jag tror på dig
Fast alla svikit mig jämt
En ny tanke gror i mig
Att allt kan ändra sig
för mig

Jag växte upp hos ett gammalt par
Dom finns inte kvar
Men dom betydde ingenting

Har aldrig vetat vem min far
eller mor var
Och jag har aldrig haft en familj

Om Sander nu var här från stan
Kanske hade han barn
Kan det förklara nåt om mig?

ELIN:
Sanders ättling...

HANNES:
En fåfång tanke, ja, jag vet
Men det är just det
som du har lärt mig
inget är en omöjlighet

Och även om det låter sjukt
Kanske har jag funnit nu
Min bakgrund - Sander, och min framtid - du
Det sammanhang jag aldrig haft
Ni ger mig mod och kraft
Att tro på nåt i en värld av lögn och svek

Och jag, jag tror på dig
Fast alla svikit mig jämt
Och jag, jag ber till dig
När mörkret sänker sig
Och jag, jag tror på dig
Du har befriat mig nu
En ny tanke gror i mig
Att allt kan ändra sig
för mig
med dig

ELIN:
Kom och jag gör dig till Sander
Några detaljer och sen är allting klart
Kom, låt mig lägga sista handen

på sminkningen som gör
förvandlingen total
sist av allt
på din kind
en blodröd tår

HANNES:
En symbol för att leva i en värld
Som inget förstår

ELIN:
Har du lärt dig poemen?
Skrivit ner dom i din bok?

HANNES:
Ja det känns som jag alltid kunnat dom
Hans ord, de rinner i mitt blod

ELIN:
Gå nu. Och lycka till.

Hannes går

GERD:
Elin

ELIN:
Vem där?

GERD:
Du vet nog inte vem jag är
Men jag vet att du är Elin
Elin Wigert som
har uppfunnit Sander

ELIN:
flämtar till

GERD:
Var bara lugn
Jag vill dig väl
det är nånting jag vill berätta...
Jag vet nåt om din mor...

Jag har jobbat som mentalsköterska på Hedens slutna avdelning i över tjugo år

*ELIN:
Heden?*

GERD:
Jag antar att du inte hört namnet Cecilia Strand?

ELIN:
Nej?

GERD:
Hon var arton år
När hon kom till oss
Hon var med barn
Det var en hemlighet
Vem som var barnets far

Men jag var ganska van
På Heden var det så det var
Han var en mäktig man
Vi skyddade hans namn

Man förde bort hennes gosse-barn
Till ett gammalt barnlöst par
Men Cecilia hon hölls kvar

Man sa nu att hon hade blivit så sjuk
att hon inte tilläts några besök
Så hon slutade tala, försvann in i sig själv
Satt var kväll i sin ensamhet
och skrev poem
i sin cell

Men så en sällsam, sagolikt skimrande höst
Fick vi en ny, ung, stilig sjukhuspräst
Han vann hennes tilltro, hon levde upp
De föll för varann.
Sommarn som kom
Var Cecilia gravid igen
Men någonting gick fel
Barnet klarade sig
Men Cecilia dog i barnsäng.

När Cecilia slutade andas
Reste prästen sig och svor att hämnas
De som låst in henne skulle stå till svars
Hon var ju aldrig galen!

Men maktens män – de sa
”Du har gjort en patient med barn -
ett brott lika stort som vårt
Ta ditt barn och glöm det här
Håll tyst så går det er väl”

Och tiden gick
Och snart vår stad
En ny, ung, stilig domprost fick
En änklings barn...

Allt hon skrivit skulle brännas nu och detta föll på mig
Och jag har alltid varit lojal, men nu kände jag: Nej!
Jag räddade undan en dikt och tog hem den till mig
Jag la den i ett kuvert och skickade det till...

ELIN:
...min far

GERD:
Enda minnet som fanns kvar

ELIN:
(gråter)
Men hur har du kunnat tåga?
Och varför berättar du nu?

GERD:
När jag hörde dig läsa dikten gick mitt hjärta itu
Jag såg en ung kvinna som såg ut som sin mor
Och insåg vad jag måste göra för att få ro
Du borde få veta att Hannes är din bror

Rektorns tjänsterum

MÄRTA:
Hrm.

REKTORN:
Märta?

MÄRTA:
Mm...

REKTORN:
Ja vad kan jag göra för dig?

MÄRTA:
Om du ger av din tid
Om så bara en minut
Ska jag säga dig nåt
sen hittar jag själv ut

REKTORN:
Låt höra
vad du ville säga

MÄRTA:
Allt det där som vi sa
På vårt föredrag
Var en bluff, du förstår
Det var Elins förslag
Hon strunta' i att jag sa nej, jag

Men jag bär del av skulden
För jag var den som kunde
Hejda detta som nu sker
I ett tidigare steg

REKTORN:
Gott så, det är noterat
Nå, var det något mera?
Bara lugn du har mitt ord
Heder till dig för ditt mod

MÄRTA och REKTORN:
Om nån gång sanningen ska fram
Då krävs att nån kliver fram
Och säger hur det är
Även om det blåser kallt

I Lewenhaupts replokal
dit Journalisten kommit för att göra en intervju

LJUDTEKNIKER:
OK! Är vi redo att köra då?

JOURNALISTEN:
Okej grabbar, då är vi klara
Då väntar vi på Hannes bara

Märta knackar på

MÄRTA:
Hm, Ursäkta...

MALTE:
Det är hon Märta, poesitjejens kompis

MATTSON:
Vad är det nu då?

JOURNALISTEN:

*Äsch, Hannes är ju ändå inte här
Kolla vad hon vill*

MÄRTA:

Om ni ger av er tid
Om så bara en minut
Det är nåt nu så här
Inför er intervju
Som ni nu måste få bli varse

Om ni känner att det
Har varit något skumt
Med er kära sångare...

MALTE:

Det kan man säga lugnt
Han har alltid vart ett självupptaget arsle

MATTSON & RICKARD:

Vet vi

SIMON & MALTE:

som känt honom hela livet

MATTSON & RICKARD:

Men nu

SIMON & MALTE:

är huvet helt förvridet

Han är typ hur skum som helst
Ser ut som om han vore frälst

BANDET:

Vi fattar inte grejen
Med den där pretto-tjejen

MÄRTA:

Och då vet ni ej på när
vad det allra värsta är

Den lokala poet
Som skapar sensation
Den där Sander ni vet
Är en fabrikation
Av Elin Wigerts vilda hjärna

MALTE:
Åh, fan...

MÄRTA:
Och Hannes vet ingenting!

BANDET:
Åh, vad pinigt!
...Ah, shit, nu har han gjort bort sig!

MÄRTA & BANDET:
Om nån gång sanningen ska fram
Då krävs att nån kliver fram
Och säger hur det är
Även om det blåser kallt

Hannes kommer

HANNES:
Varför så långa i synen?
Har ni sett ett spöke?

JOURNALISTEN:
Här har vi då Hannes och han är för dagen
Klädd i kravatt runt den stärkta kragen
Knälånga byxor och mönstrad jackett
Knappast normalaste klädseln man sett...
Det är nån slags 1800-talsmundering
Hannes, en fråga –en stilla fundering:
Är det här nya modet eller har du fått fnatt?
Jackett och kravatt,
är det det nya svart?

HANNES:
(skrattar överseende) Jag kom direkt från rep
Jag spelar, som ni vet, poeten Sander

JOURNALISTEN:
Mmm...?

HANNES:
I Elin Wigerts stora föreställning
Om just densamme
Men jag kom hit så här idag
För att det här är också jag
Mer än en karaktär
Det här den jag innerst inne är
Så härmed lämnar jag bandet

Från och med nu så lever jag för Elin,
Och för Sander!

JOURNALISTEN:

Vad sägs då..

...om det man pratar om..?

HANNES:

Att det är succé och slutsålt flera gånger om?

JOURNALISTEN:

Nja, jag hoppas att jag inte ska förstöra
Men det är någonting som jag har råkat höra
Att din Elin själv har skapat denna Sander
Och på så vis lurat hela stan
Ja, även dig då, antar jag
Om inte du är hjärnan bakom allt...

HANNES:

Vad är det du står och säger?

JOURNALISTEN:

Du vet man hör grejer

SIMON:

Hannes lugna ner dig
Vi har hört det med

JOURNALISTEN:

Och visst nog är
Du också med
på det här?
Du har väl inte blivit korkad
Har ditt skarpsinne förtorkat
Bara för att du har gått och blivit kär?

HANNES:

Sander har funnits!
Han har faktiskt funnits!
Han är inget påhitt, nej!

MALTE:

Åh, Hannes har du en låtsaskompis?
Hälsa honom från mig!

Alla skrattar

HANNES:
Skratta ni sorgliga pack
Med ert pladder och ynkliga snack
Ni ska få se
På Sanders vrede
När hans ande
går till hämndattack!
Dra åt helvete!

FOLKET:
Så, har hon gjort allt själv?
Ja, visst då? är det hemskt
Och inte särskilt snällt
Jo, men rätt sensationellt
Det här blir en succé
Den måste man ju se
Vilken tur man har biljett
Det här blir nåt man aldrig sett

FOLKET, MÄRTA, JOURNALISTEN och BANDET:
Om nån gång sanningen ska fram
Då krävs att nån kliver fram
Och säger hur det är
Även om det blåser kallt

Om nån gång sanningen ska fram
Då krävs ett offerlamm
Som råkar hamna på skam
Och känna hur det blåser kallt

Landshövdingens residens

Rektorn kommer in.

REKTORN:
Svärfar ville tala med mig...?

LANDSHÖVDINGEN:
Du spelar ett för högt spel
Nu visar sig Sander va en bluff.
När du klivit fram
Blivit Sanders talesman,
Jag hoppas att du inser att du kommer få det tufft.

Nej, det borde ha tystats ner
för visst kom det här poemet
från er fröken Strand?

Nu när sanningen dras fram
Riskerar den få sällskap av din undangömda skam

Har jag inte lärt dig betydelsen
Av att låta saker vila i sin grav?
Särskilt sådant som skyr ljuset
Och man kan ta skada av?

Vet vi nåt om vad hon vet?
Har du tänkt på möjligheten
Att prästen talat bredvid mun
varit oaktsam en stund.
Och att hon nu gör till sin sak att röja er hemlighet?

REKTORN:
Nåja, att det nu spricker är inget problem
Nu är ju det hela prästflickans fel
Och nu när hon är en bevisad bedragare
Pratar hon om Cecilia blir det en av hennes sagor, ju?

Om hon ger oss ett skäl åker hon in på Heden
Alla vet hon har svårt med verkligheten
Om ord står mot ord, sätter vi hårt mot hårt,
Vad betyder en galen flickas ord mot vårt?

LANDSHÖVDINGEN:
Jag är en gammal man
har inte långt kvar
Jag vill veta att du kan
Ta över allt ansvar

Det jag har byggt upp
Ska du snart ta över
Se till att det blir
En enkel manöver

Jag säger som jag sa då
"Sköt det snyggt så kan du sköta det som du vill"
Ska du va min svärson
Så måste du förstå
Det finns inte plats för oäktingar i vår familj

Vid Hannes port

Elin bankar på

ELIN:

Jag vet nånting om din mamma. Öppna! Jag tänker berätta allt! --- Jag kommer berätta allt. Jag vet att du är där! Jag vet att du är där! Hannes! Hannes, kom ut! Hannes!

HANNES:

Gå härifrån!

ELIN:

Jag vet nånting om din mamma.

HANNES:

Nu! Gå härifrån!

ELIN:

Öppna , Hannes!

Inne hos Hannes

HANNES:

Hur... Kunde hon..?

Hur kunde hon ljuga så för mig?

Och Sander... Alla dikterna...

Hur kunde hon skriva det där själv?

Omöjligt! Ja, det är omöjligt.

Hon kan inte ha skrivit dem själv!

Hon ljuger nu igen när hon påstår det.

Vill ta åt sig äran...

Hon gör det som folk alltid har gjort

Försöker förneka att Sander funnits

Sudda ut honom på nytt

Hon får inte lyckas

Det är Sander som finns

Sander är sanningen

Hon... Och de andra... är lögnen

Ja! Detta är det jag föddes för...

Ut ur mörkret

Sander är ljuset

Ljuset... elden...

Denna jacka hon gav mig...

(han river sönder jackan)

Jag lindar den runt kappen, Sanders kapp

Så! En fackla... Sanders ljus

Ska lysa upp dom alla

Den renande elden.

Ha ha! Ja, just så!

Ja, just så! Just så!
Eld endast eld kan ge frid åt min själ!
Eld endast eld kan ge frid åt min själ!
Eld endast eld!
Eld endast eld kan ge frid åt min själ!

Allt... är klart... jag... är klar, Elin, var... jag kommer.

På teatern

JOURNALISTEN:
Premiärkväll på Storans scen
Luften den darrar och är feberhet
Vad är lögn? Vad är sant?
Vad det än är lär det bli intressant
Salongen är knökfull på gamla Storan

MAN:
Kan någon fixa flera stolar!

ETT PAR:
Var vänlig och lämna våra platser, vi ber.

ETT GÅNG:
Men, varför då? Vi var här före er!

JOURNALISTEN:
Allt blir tyst och ljuset går ner.
Nu börjar det!

Det tystnar, orkestern stämmer ***Elin gör entré på scenen***

Först var allt på skoj
En harmlös ploj
Ett test för min kraft
De tankar jag haft inom mig

Ja, det stämmer jag har ljugit
Ert förtroende förbrukat
Jag kan verkligen förstå
Om ni inte nu tror mina ord

Men sanningen är den
Att än värre lögner,
Som djupare skador
har orsakat, har denna
stad länge ruvat på

Till denna dagen
då jag ska förklara vem som–

Plötsligt rycks porten upp av Hannes med en sprakande fackla i handen

HANNES:
Tig nu flicka
Svälj dina eder
Har du inte ljugit klart?
Sander lever
Hans eld den brinner
Som denna fackla, underbart!

Och aldrig ska
Nån få ta
Min styrka ifrån mig

ELIN:
*Hannes släpp, låt mig förklara
Släpp mig nu, Hannes, jag ber!*

HANNES:
*Varför då? Så att du bara
Ska kunna ljuga ännu mer?*

Min synd den ska
Få tusen liv att gå i kras
Och tusen bojors fångsel
sprängt i bitar

Min synd ska vara fylld
av storhet och förgylld
Av skönhet som
förnuftet sönderslita

ELIN:
*Sluta Hannes, du är sjuk!
Alla hör upp! Ni måste ut!
Det här verklighet
Det här är inget skådespel
Skynda er! Det är sant!
Han tänker sätta eld på allt!*

PUBLIKEN:
Åh, Ett sådant vågat grepp!
Det här har man aldrig sett!
Se nu brinner hela ridån!
Vart får dom allt ifrån!
Nån slags specialeffekt,

Så verkligt och så fräckt!
Åh, så vågat postmodernt
Åh, så originellt och fräscht!

HANNES:
Och jag vet att det är svårt
För er människor att förstå
Och förgäves skall ni söka ånger
I mina ögon blå
Men all skönhet ryms uti
Den förvirring som det blir
När jag krossar allt med ord som himlen rämnar

Ridån rasar ner och fattar eld

PUBLIKEN:
Herregud hon talade sant!
Herregud nu brinner allt!
Allting var på riktigt!
Knuffas inte! Ta det försiktigt!
Vi måste ut!
Vi måste ut nu!

Publiken flyr ut. Bara Elin och Hannes är kvar.

HANNES:
Så var det bara du och jag
Har du sett ett vackrare par..?

ELIN:
Hannes, det finns ännu ett val
Låt oss gå medan tid finns kvar

HANNES:
Du verkar visst inte förstå
Att jag har inget, jag har ingenstans att gå

Innan dig så var jag inget
Blott en vilsen tuss för vinden

ELIN:
Våran saga kan bli sann igen

HANNES:
Nej, aldrig du har dödat den
Nu finns min enda glädje
I att jag nu ska förenas
Med min Sander och bli evig

ELIN:
Hannes, minns du hur du kände
Att jag var din själafrände

ELIN och HANNES:
Hur du rört mig djupare än andra
Fastän vi knappt vidrört varandra (*Hannes sjunger "varann"*)

HANNES:
Hur kunde jag älska dig?
Hur kunde jag tro på dig?
Nu ska du dö med mig!

ELIN:
Nej!

HANNES:
Kom!

ELIN:
Nej!

HANNES:
Ta min hand och jag leder dig dithän
Min synd och jag tillträda ska
Vårt rike
Min synd den är vit och när den kommer hit
Vi falla ska i evighetens dike

ELIN:
Hannes se upp!

Ljusanläggningen rasar över Hannes

Hannes är du där?

HANNES:
Helvete... vad är det här

ELIN:
Hela ljusanläggningen föll ner

HANNES:
Mina ben...
Jag kan inte röra benen!
Herregud jag sitter fast
Dom är fastkilade i scenen!
Jag kommer dö här.... Du måste ut!

ELIN:
Nej jag hjälper dig ta i nu!

HANNES:
Nej, Elin. Gå! Det är kört.

ELIN:
Det är saker jag måste berätta

HANNES:
Spring nu innan du också dör!

ELIN:
Nej, jag tänker rädda dig och nu så måste det gå fort.

HANNES:
Men, Elin, å min älskade det har du redan gjort.

ELIN:
Hannes, ingenting är som du tror
Vi är syskon, Du är min bror!

HANNES:
Va...?

Takbjälkarna störtar ned över Hannes

ELIN:
NEJ!

MÄRTA:
Elin, du lever! Du måste ut!

ELIN:
Nej, Hannes är fast. Hjälp till och skjut!

MÄRTA:
Hannes är förlorad! Rädda dig själv!
Hela teatern är övertänd!

ELIN:
Men Hannes...

MÄRTA:
Elin! Hela taket rasar in!
Du måste ut NU! Elin, SPRING!

ELIN:
HANNES!

De flyr ut just innan taket rasar in.

Utanför teatern

Ambulansen kommer.

AMBULANSFÖRARE:
Är det hon som är Elin

MÄRTA:
Ja, jag tror hon är i chock

AMBULANSFÖRARE:
*Du räddade hennes liv
Bra jobbat, tjejen
Ja, vi har fått direktiv
hon ska till psyket på Heden*

HANNES:
Jag är din bror
Du, min syster och vän
Så flyg svanmö, fri
Nån gång ses vi igen
Och dör jag så här
Ja, Då dör jag i lugn
Med ditt namn
På min mun
Elin...

JOURNALISTEN:
Så fanns det någonsin en Sander?
Varifrån kom all poesin?
Ja, vem skrev alla dikter?
Längtans svärd som var så fin...

REKTORN:
Sänd kondoleanser till vår domprost
Då nu chanserna att Elin frisknar till är ringa
Behandlingen ger ingenting, ja
Det är högst beklagligt

LÄRARINNAN:
Socialens fel som vanligt
Någon borde sett signaler
kunnat se att han var galen

FOLKET:

Åter till ordningen
Åter till vardagen
Se hur vintern drar ett täcke
över vår stad igen

MAN:

*Landshövdingen har avlidit
För en stund sen somnade han stilla in*

REKTORN:

*En stor man har lämnat oss
Jag ska göra hans sak till min*

FOLKET:

Åter till ordningen
Åter till vardagen
Åter till ordningen
Åter till vardagen

Nämn dom aldrig mera
Glöm och svälj, medicinera
Se hur vintern drar ett täcke
Över denna skammens era

På Dalbyheds psykiatriska klinik – "Heden"

Gerd kommer in på Elin's rum.

GERD:

Elin

ELIN:

(Flämtar till)

GERD:

Sch! Det är Gerd.

ELIN:

Hur kom du in här?

GERD:

Här känner jag till var hemlig väg
...och var nycklarna förvaras.
Det är dags för mig
att göra vad jag borde gjort för många år sen
hjälpa en ung kvinna ut från Heden.

ELIN:

Men jag måste bara veta...
Den där dikten som mor skrev

GERD:
"Stig min ande"?

ELIN:
... där finns ett budskap, nåt jag inte ser.

GERD:
Hon skrev den på sin dödsbädd.
Hon hade just fött dig
och visste att hon själv skulle dö.

ELIN:
Inspärrad i en cell...

GERD:
...för att åtminstone orden skulle nå er,
hennes barn.

ELIN:
Hannes och mig...

GERD:
Cecilia drömde aldrig om berömmelse.
Det var aldrig därför hon skrev.
Hennes dröm var att ni skulle finna den lycka
hon själv inte fann.
Kom, det är dags att gå
Vi ska förbi Hedens arkiv
Där finns något du behöver

I domkyrkan

Kyrkklockor ringer

FÖRSAMLINGEN:
Helig, Helig, Helig!
Helig, Helig, Helig!
Ordet blev kött ibland oss
Tog boning mitt ibland oss här
Tillbedjande vi sjunger: Helig!

DOMPROSTEN:
O, herre du som är vår ledsagare på sanningens väg
Förbarma dig över oss som mistat våra unga och med hjärtan tunga nu sjunga:

FÖRSAMLINGEN:
Helig, Helig, Helig!
Helig, Helig, Helig!

Ordet blev kött ibland oss
Tog boning mitt ibland oss här!

REKTORN:

Då nu vår landshövding har gått hädan
Och jag själv ska efterträda honom
Vill jag säga några ord
Ja, mina sista i egenskap av rektor för Segerstad Läroverk

För högre syften lämnar jag er
Och hoppas på att göra än mer
För vår ort och för de unga
Som första projekt vill jag att den nerbrunna
teatern ska ersättas med en
fräsch lokal för evenemang och konferens
För att vi ska få en chans
Till det som hänt få distans
Blicka framåt, glömma allt sånt
Som tyngt ner oss
Ja, nu vänder vi blad
En makalös era väntar våran stad

Plötsligt öppnas kyrkporten, det är Elin.

DOMPROSTEN:

Elin!

REKTORN:

Elin, vad står på?
Ska du verkligen va uppe och gå?
Ring ambulans, flickan behöver vård

ELIN:

Stilla falska tunga
Hör nu hur de unga
Som ni har gjort stumma
Talar i min stämman

REKTORN:

Hör hon rabblar på som i trans

LÄRARINNAN:

Har förlorat vett och sans

REKTORN:

Präst, ta hand om barnet!

ELIN:

Nu är timman slagen

REKTORN:
Är det här din tacksamhet?

LÄRARINNAN:
Efter allt han gjort för er?

ELIN:
Han hade sina skäl till det
Han är den som lurat er

REKTORN:
Välj dina ord nu noga

ELIN:
Du blev nervös nu, tror jag
Svara mig på en enkel fråga

REKTORN:
Du skulle bara våga!

ELIN:
Cecilia Strand...
Är det ett namn
Som är dig bekant?

REKTORN:
Nu räcker det!

ELIN:
Var det ett svar?

REKTORN:
Ska jag behöva bli
Avbruten här

ELIN:
Cecilia Strand..?

REKTORN:
Av tokig tonårsfantasi!

ELIN:
Kvinnan du ofredade
Tystade, förnedrade
Bortglömd det är vad du tror
Hon var Hannes Löfvers mor

REKTORN:
Lögn, förtal och vansinnigheter

ELIN:
Det är sant. Jag vet att du vet det

REKTORN:
Ha, Hör på den! Ska hon nu
tala om sanningen
Hon som hela stan duperat
Ska hon ljuga ännu mera?

ELIN:
Inlåst i fyra år
För att hon bar din son

REKTORN:
Befängt!

Elin håller upp ett brev.

ELIN:
Här har jag ett brev
där du ber Hedens chef
att hålla henne kvar!

REKTORN:
Ge hit det där!

ELIN:
Är det inte ditt kuvert?
Och ditt sigill?
Din namnteckning där?

Med de utsatta försvagade
Ni gjorde som ni behagade
Med Heden som avstjälningsplats

REKTORN:
Vi kan se till att du blir kvar för gott där!

ELIN:
Så, kan du här och nu
Inför oss och Gud
Förneka då
att Hannes var din son?

REKTORN:
Präst, få tyst på ditt barn!

DOMPROSTEN:

Hon säger som det är

REKTORN:

Vill du ha ditt ämbete kvar?!

DOMPROSTEN:

Dina hot tar dig inte ur det här.

Nu väntar jag och alla på ditt svar.

MAN:

Vet nån om det är sant?

KVINNA:

Ge nu svar på tal!

MAN:

Kan det vara så?

REKTORN:

Men hur kan ni tro...

KVINNA:

Jag har hört om det här

Av en som jobba där

KVINNA:

Ryktet kan va sant

MAN:

Jag vet en som kände Cecilia Strand

FLERA:

Visst är det som Elin berättat sant!

REKTORN:

Jag tänker inte här gå i svaromål...

FÖRSAMLINGEN:

Du måste göra det ändå!

REKTORN:

Besinna er nu!

FÖRSAMLINGEN:

Svara! Svara!

REKTORN:

Jag ska inte...
Behöva tåla... sånt här

FÖRSAMLINGEN:

Svara! Svara!

Rektorn tränger sig genom folkmassan och ut

REKTORN:

Ur vägen!

Församlingen:

Elin! Elin! Elin!

ELIN:

Nej, jag förtjänar inga hyllningar när jag ju ljög för er
Men innan jag går härifrån så har jag nåt jag vill att alla ser
Den bok ni frågat efter
Håller jag nu här uti min hand
Där ska ni finna Sanders dikter
skrivna med Hannes hand
Dessa dikter som ni alla skattade så högt
Var skrivna av den unge man som nyss ibland er dött
Ge honom nu vad han förtjänar även om det är försent
För Hannes Löfver var den ende i denna stad vars hjärta var rent

Elin lämnar kyrkan.

Vid Hannes grav

ELIN:

Märta, Vad gör du här vid Hannes grav?

MÄRTA:

Jag förstod du skulle gå hit innan du gav dig av.
Och för att säga att jag är ledsen

ELIN:

Det är jag som ska ursäkta
Men jag undrar
Kan du...
Förlåta?

MÄRTA:

Klart jag förlåter dig
Men det är en sak som jag undrar
Varför tog du inte äran själv

och tog chansen att bli hyllad,
utgiven och känd

ELIN:

Märta, det hade aldrig hänt
för så vackert och pretentiöst
tillåts man bara skriva om man är död

Hannes levde för odödlighet
Och nu har jag gett honom det
Det ger mig honom ej tillbaks
Men om han visste blev han kanske glad
Åtminstone är det vad jag tror
Han, som var min tvillingsjäl och bror

MÄRTA:

Elin, nu lämnar jag dig
jag antar ni två
Behöver en stund
för att säga hej då

ELIN:

Hej då, Märta!

MÄRTA:

Hej då, Elin!

Märta går.

ELIN:

Stig min ande
Upp mot rymden
Och in mot själens
dunklaste vrår

Sök det gömda

HANNES:

Sök det gömda

ELIN:

Dolda, glömda

HANNES:

Dolda, glömda

ELIN:

Gå sök de sargade och de få

ELIN & HANNES:

Och där min ande
reder boning
Ska vi skåda en ny värld
Som bygger valv av eld
Över längtans tysta svärd

Elins pappa Domprosten kommer till graven.

DOMPROSTEN:

Elin, jag förstår om du inte kan förlåta mig
Men är det nåt du önskar, vad som helst, så bara säg

ELIN:

Det enda som jag önskar av dig
Är att du låter detta foto hänga på vår vägg
Det är mamma... eller hur?

DOMPROSTEN:

Ja... det är Cecilia...
Var fick du tag på det här?

ELIN:

*Jag fick det på Heden av innan hon hjälpte mig ut därifrån
Titta pappa; alla människor. De rör sig hitåt...*

FOLKET:

Stig min ande
Upp mot rymden
Och in mot själens dunklaste vrår
Sök de gömda
Dolda, glömda
Gå sök de sargade och de få

FOLKET, ELIN & DOMPROSTEN:

Och där min ande reder boning
Skall jag skåda en ny värld
Som bygger valv av eld
Över längtans tysta svärd

SLUT